

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos migracijos darbotvarkė“

[COM(2015) 240 final]

(2016/C 071/08)

Pranešėjas: Stefano MALLIA

Bendrapranešėjis: Cristian PÎRVULESCU

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2015 m. birželio 10 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos migracijos darbotvarkė“

[COM(2015) 240 final].

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2015 m. lapkričio 19 d. priėmė savo nuomonę.

512-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2015 m. gruodžio 9–10 d. (gruodžio 10 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 161 nariui balsavus už, 10 – prieš ir 7 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK palankiai vertina Komisijos komunikatą „Europos migracijos darbotvarkė“, kuris, jo manymu, simbolizuoja naują suvokimą, kad migracijos problemą reikia spręsti Europos lygmeniu, ir ragina valstybes nares vieningai remti šios darbotvarkės įgyvendinimą.

1.2. Neatidėliotinas ES uždavinys – suvaldyti dabartinę chaotišką padėtį ir užtikrinti, kad su tarptautinės apsaugos siekiančiais žmonėmis būtų elgiamasi tinkamai. EESRK palaiko sumanymą nedelsiant steigti „įvykių centrus“ ir taip padėti šalims, į kurias atvyksta itin dideli migrantų srautai, ir reikalauja, kad šie centrai būtų aprūpinami reikiama išteklių ir parama.

1.3. EESRK mano, kad susiklosčiusi dabartinei padėčiai ES turi sukurti realią bendrą Europos prieglobsčio sistemą, pagrįstą suderintomis procedūromis visoje ES. Ją sudarytų vienodas prieglobsčio statusas ir abipusis sprendimų dėl prieglobsčio suteikimo pripažinimas, bendra atsakomybė ir pastangos, susijusios su perkėlimu ES viduje ir perkėlimu iš trečiosios valstybės į ES, bei persvarstytas Dublino reglamentas. Reikalingos solidarumu grindžiamos ir tvirtos naštos pasidalijimo sistemos, ypač nuolatinė, teisinga ir įpareigojanti paskirstymo schema, taikoma apsaugos ieškančių asmenų paskirstymui visoms ES šalims. Be to, reikia ieškoti ilgalaikių sprendimų tuo atveju, jei masinė migracija tęstųsi arba ateityje vėl pasikartotų.

1.4. Europos visuomenė senėja ir susiduriama su kvalifikuotų darbuotojų trūkumu. Šias problemas gali išspręsti migracija. Tačiau ES turi vykdyti veiksmingesnę imigracijos politiką. ES turėtų sukurti išsamią teisinę migracijos politiką, skirtą atvykėliams priimti, kuri būtų skaidri, prognozuojama ir teisinga. Kartu reikia pripažinti, kad imigracija nėra vienintelis būdas darbo jėgos trūkumo ir demografinėms problemoms spręsti ir kad valstybės narės gali svarstyti galimybes ieškoti kitų tinkamesnių sprendimų.

1.5. Migrantų ir pabėgėlių integracija – tai didžiulis iššūkis, kurį ES ir valstybės narės gali įveikti tik sukūrusios patikimas integravimo sistemas. EESRK mano, kad nesiintegravimo kaina smarkiai viršija integravimo išlaidas. EESRK, puoselėdamas ilgalaikius išpareigojimus vystyti Europos integracijos ir (arba) migracijos forumą, mano, kad integracija turi būti dviejų krypčių procesas, kuriame esminį vaidmenį atlieka socialiniai partneriai, vietos valdžios institucijos ir pilietinė visuomenė. Pirmenybė turėtų būti teikiama galimybei patekti į darbo rinką ir, konkrečiau, kvalifikacijų pripažinimui bei profesiniam ir kalbos mokymui. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas moterų integracijai.

1.6. ES privalo apsaugoti savo išorės sienas. Atsižvelgiant į sudėtingą dabartinę saugumo padėtį, būtina veikti Europos, o ne nacionaliniu lygiu, todėl gali prireikti pasidalyti kai kuriomis nacionalinėmis kompetencijomis šioje srityje.

1.7. Visa ES išorės politika turi būti supaprastinta, daugiausia dėmesio skiriant pagalbai kilmės šalims, kad būtų pasiektas pakankamas žmonių saugumo, stabilumo ir gerovės lygis. EESRK puikiai žino, kad tai – ilgalaikis tikslas, kurio siekiant teks susidurti su dideliais sunkumais.

1.8. Būtina stiprinti bendradarbiavimą readmisijos srityje, siekiant užtikrinti, kad Gražinimo direktyva bus įgyvendinta veiksmingai ir laiku.

1.9. Kovoiant su migracijos krize, pilietinė visuomenė atlieka itin svarbų vaidmenį, pavyzdžiui, teikdama reikiamą pradinę pagalbą ką tik atvykusiems migrantams ir organizuodama tolesnę veiklą, susijusią su migrantų integravimu į visuomenę ir darbo rinką. Būtina, kad Vyriausybės, vietos valdžios institucijos ir pilietinės visuomenės organizacijos dirbtų kartu stiprindamos kultūrinį bei socialinį Europos tautų sutarimą, kadangi investicijos į imigrantų integraciją į visuomenę ir darbo rinką yra svarbios bei naudingos.

1.10. Todėl EESRK ragina ES ir jos valstybes nares padidinti finansavimą ir materialinę paramą nacionalinėms NVO ir pilietinės visuomenės organizacijoms.

1.11. Bendromis visos tarptautinės bendruomenės pastangomis turi būti ieškoma reikiamų finansinių išteklių. Reikėtų paaiškinti, kad valstybių narių išlaidos prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių priėmimui ir integracijai nėra ilgalaikės arba struktūrinės išlaidos, todėl jos negali būti įtrauktos į struktūrinio biudžeto deficito skaičiavimus. Ieškant reikiamų lėšų neturi būti sumažintos esamos socialiniams tikslams ES numatytos lėšos. Tai sumažintų dalies gyventojų pritarimą.

2. Komisijos komunikatas ir naujausi įvykiai

2.1. 2015 m. gegužės 13 d. Europos Komisija paskelbė savo komunikatą dėl „Europos migracijos darbotvarkės“. Šis komunikatas ir vėlesni pasiūlymai dėl jo įgyvendinimo buvo aptarti įvairiose Vadovų Tarybos posėdžiuose laikotarpiu nuo birželio iki spalio mėn. EESRK teigiamai vertina Komisijos komunikatą, nes jis yra išsamus ir jame pabrėžiami esminiai dalykai.

2.2. Darbotvarkėje pasiūlytos iniciatyvos šiuo metu įgyvendinamos ir daugelis valstybių narių palaipsniui pradeda suvokti, kad tik bendri veiksmai, grindžiami solidarumo ir atsakomybės pasidalijimo principais, gali padėti veiksmingai suvaldyti migracijos keliamus sunkumus. Siekiant, kad veiksmai duotų rezultatų, reikia sutelkti daugiau ES biudžeto išteklių, taip pat padidinti valstybių narių indėlius. Reikėtų paaiškinti, kad valstybių narių išlaidos prieglobsčio prašytojų ir pabėgėlių priėmimui ir integracijai nėra ilgalaikės arba struktūrinės išlaidos, todėl jos negali būti įtrauktos į struktūrinio biudžeto deficito skaičiavimus.

2.3. Kalbant apie finansavimą, ES tris kartus padidino išteklius, skirtus *Frontex* vykdomoms bendroms operacijoms „Poseidon“ ir „Triton“. Be to, keletas valstybių narių skyrė savo išteklių (laivų ir orlaivų). Europos Komisija taip pat skyrė 1,8 mlrd. EUR iš ES biudžeto ir įsteigė Skubiosios pagalbos patikos fondą stabilumui didinti ir pagrindinėms neteisėtoms migracijos Afrikoje priežastims šalinti, sutelkė 60 mln. EUR skubaus finansavimo toms valstybėms narėms, kurios su migrantų antplūdžiu susiduria pirmos, pasiūlė 50 mln. EUR vertės perkėlimo į ES programą ir skyrė 30 mln. EUR regioninės plėtros ir apsaugos programai vykdyti.

2.4. Siekdami sustiprinti ES išorės sienas, ES vadovai įsipareigojo padidinti FRONTEX, Europolui ir EASO skiriamus išteklius, ypač daug dėmesio skiriant „įvykių centrams“, kad būtų nustatoma migrantų tapatybė, kad jie būtų užregistruojami ir imami jų pirštų atspaudai. Tačiau siekiant užtikrinti, kad „įvykių centrai“ veiktų efektyviai ir atliktų savo užduotis, būtina ES finansinė parama.

2.5. Per liepos ir rugsėjo mėn. vykusius Tarybos susitikimus buvo pasiekti susitarimai dėl 160 000 migrantų perkėlimo iš Graikijos ir Italijos bei dėl papildomų 22 000 žmonių, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, įkurdinimo. Norint užtikrinti būsimos ES migracijos politikos sėkmę itin svarbu tinkamai įgyvendinti šiuos sprendimus, kurie šiuo metu dar tik pradedami įgyvendinti.

2.6. 2015 m. rugsėjo 23 d. Europos Komisija priėmė 40 sprendimų dėl pažeidimų, taikytinų keletui valstybių narių dėl nesugebėjimo įgyvendinti teisės aktų, kuriais sukurta bendra Europos prieglobsčio sistema. EESRK teigiamai vertina šį sprendimą, tačiau išreiškia didelį susirūpinimą, kad teko taikyti šį mechanizmą įtikinant valstybes nares tinkamai įgyvendinti ES teisę šioje itin svarbioje srityje.

2.7. Žvelgiant iš tarptautinės perspektyvos, esama tikimybės, kad kai kurie sprendimai pagerins bendrą padėtį. Keletas šių sprendimų – padidinti ES biudžeto išteklius ir teikti pabėgėliams neatidėliotiną pagalbą, stiprinti dialogą ir bendradarbiavimą su ES nepriklausančiomis šalimis, pavyzdžiui, Libanu, Jordanija ir Turkija, ir Vakarų Balkanų regiono šalimis kandidatėmis, taip pat 2016 m. padidinti humanitarinę pagalbą ir sukurti Skubiosios pagalbos patikos fondą Afrikai. Ieškant reikiamų lėšų neturi būti sumažintos esamos socialiniams tikslams ES numatytos lėšos. Tai sumažintų dalies gyventojų pritarimą. EESRK teigiamai vertina faktą, kad Europos Vadovų Taryba 2015 m. rugsėjo 23 d. patvirtino bendrą veiksmų planą su Turkija kaip išsamios bendradarbiavimo darbotvarkės, pagrįstos bendra atsakomybe, abipusiais įsipareigojimais ir veiksmiais, dalį.

3. Kova su krize

3.1. Neatidėliotini veiksmai

3.1.1. Pažangiai valdomų sienų sumanymas yra sveikintinas, bet pavėluotas. Pagrindinis su griežtesniu ir pažangesniu sienų valdymu susijęs uždavinys – užtikrinti, kad nebūtų pažeistos migrantų žmogaus teisės. Be to, nereikėtų paminti negražinimo principo net ir tais atvejais, kai tai padaryti bus sunku dėl to, kad ne visada paprasta ir aišku, kaip pabėgėlius atskirti nuo ekonominių migrantų. Pažangiai valdomos sienos turi būti saugomos paisant pagrindinių teisių ir laisvių.

3.1.2. Šengeno susitarimas yra vienas iš ES ramsčių ir turi ne tik simbolinę reikšmę Europos integracijai. Tai viena iš apčiuopiamiausių teisių, kuriomis naudojasi Europos piliečiai, suteikianti jiems galimybę keliauti po Europą be sienų. EESRK nori, kad Šengeno tvarka vėl kuo greičiau pradėtų veikti kaip įprasta ir primygtinai ragina valstybes nares dėti visas įmanomas pastangas, kad ilgainiui sistema nežlugtų.

3.1.3. Iki šiol susitarta dėl 160 000 pabėgėlių perkėlimo ES. Skubus šio susitarimo įgyvendinimas leistų sukaupti didelę patirtį, kuri būtų naudinga ieškant ilgalaikių sprendimų tuo atveju, jei masinė imigracija tęstųsi arba ateityje vėl pasikartotų. EESRK mano, kad reikia užsibrėžti platesnio užmojo tikslus. Visuotinis masinis žmonių judėjimas nemažės dar daug metų.

3.1.4. Visos valstybės narės turi būti suinteresuotos, kad būtų įgyvendinta solidarumu grindžiama, tvirta sprendimų sistema tuo atveju, jei masinė migracija toliau tęstųsi. Nedelsiant turi būti sukurta nuolatinė, teisinga ir privaloma naštos pasidalijimo sistema, pagal kurią apsaugos ieškantys asmenys būtų paskirstyti visoms ES šalims. Tai turėtų būti paremta nuolatinė paskirstymo schema, pagrįsta keletu aspektų, pavyzdžiui, ekonominiu ir teritoriniu dydžiu, BVP, galimybėmis įsidarbinti ir kvalifikuotų darbuotojų trūkumu, priimančioje šalyje esančiomis keliatautėmis ir (arba) etninėmis bendruomenėmis bei mažumomis. Tokia paskirstymo schema turėtų būti periodiškai persvarstoma. Reikėtų taip pat atsižvelgti į prieglobsčio prašytojų prioritetus, susijusius su aplinkybėmis, kurios galėtų palengvinti integraciją (pvz., kalbos mokėjimą, šalyje esančius šeimos narius ir pan.). Tikimasi, kad tokiu būdu baigtųsi Europos įvaizdžiui pakenkę nuolatiniai, bendro sutarimo stokojantys Tarybos susitikimai.

3.1.5. EESRK palankiai vertina pasiūlymą aktyvinti Sąjungos civilinės saugos mechanizmą ir suvienyti migracijos srautų valdymo paramos grupių bei skubios pasienio pagalbos būrių jėgas ir padėti valstybėms narėms spręsti klausimą dėl susidariusios nepaprastosios padėties.

3.1.6. EESRK taip pat teigiamai vertina 2015 m. ES skirtą didesnę finansavimą agentūroms *Frontex*, *EASO* ir Europolui ir 2016 m. skirtą 600 mln. EUR didesnę šių trijų agentūrų finansavimą, kad būtų padedama labiausiai nukentėjusioms valstybėms. Šią veiklą reikia papildyti veiksminga grąžinimo politika. Iki šiol į savo šalis grąžinti vos 38 % atvykėlių, kuriems, kaip buvo nustatyta, apsaugos nereikia.

3.1.7. ES turi vis tvirčiau susieti besivystančioms šalims skiriamą pagalbą su vidaus reformomis, taip pat skatinti veiksmingą bendradarbiavimą migracijos – visų pirma teisėtos migracijos (įskaitant laikiną judėjimą ir (arba) visas) ir grąžinimo politikos – klausimais. Tačiau svarbu, kad ES valstybės narės vykdytų savo įsipareigojimą paramai vystymuisi skirti 0,7 % savo bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP).

3.1.8. EESRK teigiamai vertina pasiūlymą sustiprinti diplomatinės pastangas, siekiant įpareigoti kilmės ir tranzito šalis dirbti išvien kovojant su šiuo iššūkiu. Pirmasis žingsnis siekiant šio tikslo – 2015 m. lapkričio 11–12 d. Valetyje vykęs aukščiausiojo lygio susitikimas dėl migracijos.

3.1.9. Todėl svarbu pabrėžti, kad ES turi ne tik kalbėti, bet ir klausytis savo partnerių ir laikyti juos partneriais. Kalbant apie ES ir jos partnerių Afrikoje bei Artimuosiuose Rytuose bendradarbiavimą, vis dar esama daugybės nesusipratimų ir skirtingo požiūrio, susijusių su siektiniais tikslais ir priemonėmis jiems pasiekti.

3.1.10. EESRK teigiamai vertina ES įsipareigojimą toliau glaudžiau bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, JTVPK, JTVP (angl. UNDP), Tarptautine migracijos organizacija ir Tarptautiniu Raudonojo kryžiaus komitetu. Tačiau jis pastebi, kad daug ES valstybių narių nesilaiko savo įsipareigojimų, todėl, pavyzdžiui, susiklostė liūdna padėtis remiant Pasaulio maisto programą.

3.1.11. EESRK taip pat teigiamai vertina Komisijos pasiūlymą 2016 m. humanitarinę pagalbą padidinti 300 mln. EUR, kad būtų patenkinti esminiai pabėgėlių poreikiai.

3.1.12. EESRK palaiko sprendimų dėl prieglobsčio tarpusavio pripažinimo principą. Pagal SESV 78 straipsnį ES turėtų kurti bendrą tarptautinės apsaugos politiką, į kurią būtų įtrauktas „visoje Sąjungoje galiojantis vienodas prieglobsčio statusas“. Jei ES agentūra nesuteikia tokio visoje ES galiojančio statuso, vienintelis kitas galimas kelias – nacionalinių sprendimų tarpusavio pripažinimas.

3.1.13. EESRK visiškai palaiko Komisijos ketinimą 2016 m. kovo mėn. teikti pasiūlymus dėl Dublino reglamento reformos. Jis taip pat pritaria Komisijos įsipareigojimui tuo pačiu metu pateikti naują paketą dėl teisėtos migracijos, įskaitant persvarstytą Mėlynosios kortelės direktyvą.

3.1.14. ES išorės sienos turėtų būti saugomos bendromis pastangomis, valstybėms narėms sutelkiant savo fizinius ir intelektualinius išteklius.

3.1.15. EESRK visapusiškai palaiko sumanymą nedelsiant steigti „įvykių centrus“. Tačiau, kad jų veikla būtų veiksminga, juose privalo dirbti pakankamai žmonių ir jiems privaloma skirti visus reikiamus išteklius. Tokiose šalyse kaip Italija ir Graikija, kur kasdien atvyksta tūkstančiai migrantų, išvengti visiško chaoso bus galima tik sutelkus didelius finansinius ir fizinius išteklius.

3.1.16. EESRK pritaria rimtoms JTVPK abejonėms dėl vietoje atliekamo registravimo ir atrankos proceso „įvykių centruose“, kai tik imigrantai atvyksta prie ES sienos.

3.2. Ilgalaikiai veiksmai

3.2.1. ES gali sumažinti migracijos srautus iki suvaldomo dydžio, jei tik prasmingai įsipareigos spręsti daugybę kilmės šalis paliejančių problemų. Ilgalaikiam tikslui siekti stabilumo, taikos ir gerovės reikės skirti daugiau jėgų nei bet kada anksčiau ir jas sutelkti turės ne tik Europa, bet ir visa tarptautinė bendruomenė. ES privalo siekti stiprinti tarptautines pastangas, ypač padedama JT.

3.2.2. ES turi užtikrinti didesnę savo institucijų matomumą pagrindinėse kilmės ir tranzito šalyse, kurdama specialius migracijos centrus kaip laikinus ar nuolatinius prieglobsčio prašymų tvarkymo centrus. Daugiau dėmesio ir paramos reikia skirti tokioms šalims kaip Alžyras, Marokas, Malis, Libija, Libanas ir Turkija.

3.2.3. EESRK mano, kad vienas pagrindinių darbotvarkės tikslų yra pradėti kurti ES migracijos politiką, kuri leistų vykti teisėtai migracijai ir kartu skatintų veiksmingą migrantų integraciją. EESRK laukia pirmųjų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir politinių pasiūlymų šiose srityse ir yra pasirengęs remti Europos Komisiją jai rengiant šiuos pasiūlymus.

3.2.4. EESRK ragina valstybes nares laikytis 1951 m. Ženevos konvencijos ir ją aktyviai įgyvendinti bei nenusileisti spaudimui mažinti pabėgėliams suteiktos apsaugos lygio ir paslaugų apimtį.

3.2.5. EESRK pritaria bendrai prieglobsčio politikai, pagrįstai supaprastintomis, bendromis procedūromis. Be to, tokia politika turi būti pagrįsta bendra pabėgėlio statuso apibrėžtimi ir šiuo statusu suteikiamomis teisėmis, kad pabėgėliai neieškotų „geriausio prieglobsčio“.

3.2.6. Informacijos apie kilmės šalių (IKŠ) sistemą reikia toliau tobulinti. Atsakymai į piliečių, atvykusių iš tų pačių valstybių ir galimai susidūrusių su panašiomis aplinkybėmis, prieglobsčio prašymus dažnai skiriasi. Taikoma sistema turėtų būti pakankamai lanksti ir patikima, kad būtų galima išnagrinėti ir įvertinti tikroju laiku kilmės šalyse vykstančius pokyčius. Valstybių narių saugumo tarnybų bendradarbiavimas turėtų būti nuolat stiprinamas, nes tai svarbus informacijos šaltinis.

3.2.7. Didesnis prioritetą turėtų būti suteiktas teisėtoms migracijos organizavimui ir vizų politikai, proceso skaitmeninimui, kvalifikacijų pripažinimui ir judumo švietimo tikslais užtikrinimui.

3.2.8. ES turėtų aktyviau dalyvauti migrantų grąžinimo proceso valdyme ir remti reintegravimo priemones. Bandomasis projektas dėl grąžinimo į Pakistaną ir Bangladešą dėl dabartinės nepaprastosios padėties nėra toks aktualus. EESRK ypač rekomenduoja kurti ir įgyvendinti panašius projektus, skiriant jiems atitinkamą finansavimą ir institucijų paramą.

3.2.9. Sienų kontrolės stiprinimas tranzito šalyse, jūrų patruliavimo stiprinimas ir kontrabandinių laivų naikinimas gali būti naudingi, tačiau tai nėra vienintelės priemonės tvariai kovoti su šia problema. Taikydama visapusišką požiūrį, kuris leidžia efektyviau išnaudoti turimų priemonių įvairovę ir gausius išteklius, ES eina teisinga linkme.

3.3. *Pilietinė visuomenė*

3.3.1. Pilietinė visuomenė atlieka itin svarbų vaidmenį sprendžiant migracijos krizės problemą. Pilietinės visuomenės subjektų pagalba gali būti labai svarbi, pavyzdžiui, teikiant pradinę pagalbą kitiems atvykusiems migrantams. Vis dėlto pilietinės visuomenės vaidmuo gali būti dar svarbesnis kalbant apie ilgalaikes pastangas, reikalingas integruojant migrantus į visuomenę. Pilietinė visuomenė gali priimti žmonėms svarbius sprendimus, kurie yra reikšmingi visuose pabėgėlių priėmimo ir apgyvendinimo etapuose.

3.3.2. EESRK palankiai vertina pilietinės visuomenės grupių ir pavienių asmenų, kurie savo noru padeda prieglobsčio prašytojams, solidarumą. Vis dėlto tokios teigiamos ir greitos reakcijos mastas nėra pakankamas, kad būtų galima veiksmingai įveikti kilusias problemas. EESRK ragina ES valstybes nares pripažinti ir įvertinti pilietinės visuomenės jau atliktą darbą, padidindama pagalbą nacionalinėms NVO ir pilietinei visuomenei, kad būtų užtikrintas labiau struktūruotas ir veiksmingesnis atsakas. Valstybių narių Vyriausybėms tenka ypatinga atsakomybė nustatyti jų teritorijose veikiančias pilietinės visuomenės grupes, su jomis bendradarbiauti ir didinti pagalbą, kad būtų užtikrinti didesni jų pajėgumai.

3.3.3. Be to, EESRK rekomenduoja Komisijai stengtis leisti valstybėms narėms pagal su struktūriniais fondais susijusius partnerystės susitarimus numatyti daugiau lėšų, kad daugiau ESF ir ERPF lėšų būtų skiriama migracijos srautų valdymui ir su integravimu susijusiai veiklai. Vietoje veikiančios NVO ir organizacijos turėtų būti pagrindinės tokių lėšų gavėjos. Šios lėšos turėtų papildyti šiuo metu iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo skiriamas lėšas.

3.3.4. EESRK atkreipia dėmesį į Europos migracijos forumą, pakeitusį Europos integracijos forumą, kurį 2009 m. sukūrė EESRK ir Europos Komisija. Šis forumas – tai Europos institucijų ir pilietinės visuomenės platforma, padedanti kurti dialogą imigracijos, prieglobsčio ir migrantų integracijos srityse.

4. Integracija į visuomenę ir darbo rinką

4.1. EESRK mano, kad svarbu ir labai aktualu skubiai užtikrinti skaidrią, nuspėjamą ir teisingą teisėtą migracijos į ES sistemą. Europos visuomenė senėja, o gyventojų skaičius per metus paauga vos 0,2% – tai gerokai mažiau už natūralios gyventojų kaitos ribą. Paskaičiuota, kad iki 2050 m. Europa neteks apie 30 mln. darbingo amžiaus gyventojų ir, jei skubiai nebus imtasi kokių nors veiksnių, daugelyje ES valstybių narių priklausomybės dėl amžiaus santykis ir toliau sparčiai didės, našumas mažės, įmonės užsidarys, o išlaikymo paslaugų, ypač skirtų senėjančiai visuomenei, kainos gerokai išaugs.

4.2. Solidarumu grindžiamais bendrais ir suderintais veiksmais ES dabartinę padėtį gali paversti galimybe dabartines demografines tendencijas bei socialinį ir ekonominį poveikį nukreipti priešinga linkme. Migrantų integracija į darbo rinką prisideda prie ekonomikos augimo ir stiprina jų nepriklausomumą. Antra vertus, politika, nesirūpinanti integracija, perkelia pagalbos migrantams našta viešųjų paslaugų sektoriui ir gali lemti socialinę trintį su rimtomis pasekmėmis.

4.3. EESRK pripažįsta, kad integracija labai priklauso nuo integracijos į darbo rinką. Vis dėlto yra nemažai veiksnių, susijusių su imigracijos poveikiu darbo rinkai, kuriuos reikia paaiškinti. Pavyzdžiui, imigrantų poveikis atlyginimo lygiui, galimybės susirasti darbą, spaudimas fiskalinei sistemai (sveikatos ir švietimo) ir daugiakultūriškumo padariniai.

4.4. Komitetas jau parengė tiriamąją nuomonę⁽¹⁾, tapusia pagrindu ruošiantis 2010 m. Saragosos ministrų konferencijai⁽²⁾, kurioje buvo priimta reikšminga deklaracija dėl migrantų integracijos į darbo rinką ir iššūkių, tenkančių Europos bei nacionalinėms valdžios institucijoms ir socialiniams partneriams.

4.5. Tyrimai atskleidė, kad iš esmės migrantai šalies ekonomikai duoda daugiau nei iš jos pasiima, kad jų poveikis fiskalinei sistemai yra labai menkas, kad jie padeda Europai spręsti demografinio deficito problemą ir skatina ekonomikos augimą. Vis dėlto migracijos padariniai visus Europos regionus paveikia skirtingai ir jų poveikį vietos lygmeniu reikia vertinti atidžiai. Be to, tarp tvarkingai, įgyvendinant nustatytą politiką atvykstančių migrantų ir staigaus tūkstančiais atvykstančių migrantų antplūdžio yra ryškus skirtumas. Tokį antplūdį būtų sunku suvaldyti ir tai užkrautų didžiulę našta vietos, regioninėms ir nacionalinėms struktūroms, kaip įvyko pastarosiomis savaitėmis.

4.6. Migrantų integracija į darbo rinką priklauso nuo keleto veiksnių, pavyzdžiui, nedarbo lygio priimančiose šalyse, migrantų igūdžių ir tų igūdžių lygio, pasirengimo iki atvykimo (kalbos igūdžių ir formaliojo mokymo), ir organizacijų bei struktūrų, įkurtų priimančiose šalyse, siekiant supaprastinti imigrantų, įskaitant pabėgėlius, integraciją į darbo rinką. Tai sritys, kuriose pilietinei visuomenei tenka lemiamas vaidmuo.

4.7. Tačiau yra kitų veiksnių, kurie gali trukdyti sparčią integraciją, pavyzdžiui, kvalifikacijų pripažinimas, biurokratinės kliūtys, skaidrumo stoka, klaidinga visuomenės nuomonė apie migrantus, išnaudojimas ir teisinės kliūtys, sudaromos pasenusių teisės aktų, ir ES teisės aktų neįgyvendinimas ar lėtas perkėlimas.

4.8. Profesinėms sąjungoms ir darbdavių asociacijoms lemiamas vaidmuo tenka sprendžiant imigrantų integravimo į darbo rinką uždavinį. EESRK rekomenduoja socialiniams partneriams visapusiškai dalyvauti rengiant, plėtojant, įgyvendinant ir vėliau tobulinant integracijos politiką ir su ja susijusias priemones vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmenimis.

⁽¹⁾ OL C 354, 2010 12 28, p. 16.

⁽²⁾ <http://www.integrim.eu/wp-content/uploads/2012/12/Report-20101.pdf>, <https://www.uclm.es/bits/archivos/declaracionzaragoza.pdf>.

4.9. Vyriausybė, vietos ir regioninės valdžios institucijos bei socialiniai partneriai turi bendradarbiauti siekdami socialinio konsensuso dėl migrantų integracijos į ekonomiką ir visuomenę būdų, pirmiausia vengiant įvairių nepalankioje padėtyje esančių grupių konfliktų.

4.10. Pilietinė visuomenė atlieka lemiamą vaidmenį padedant migrantams įgyti galimybių naudotis švietimo sistema, mokytis bei dirbti, taip pat kovojant su diskriminacija švietimo sektoriuje, darbo rinkoje ir visoje visuomenėje.

Briuselis, 2015 m. gruodžio 10 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS*
